

Välkomna till kursen om
gräs, halvgräs och
tågväxter!

De tre kurstillfällena mm allmän info:

- Idag 21/5: Introduktion, detaljerat om tågväxter.
- 4/6: Mest om gräs.
- 11/6: Mest om halvgräs.
- Bok: Se till att ha tillgång till "Svensk Fältflora". Gärna även någon inte alltför gammal upplaga av Krok-Almquist, Svensk Flora. Dessutom lägger jag ut en översatt finsk flora, "Retkeilykasvio". Här finns tågväxterna, familjen Juncaceae från s. 409, halvgräsen Cyperaceae från s. 416, och gräsen, Poaceae, från s. 448.

Begränsningar i vad vi hinner med i kursen

- Undviker fjäll-arter, även om både starr och tågväxter är betydelsefulla inslag i floran i fjällen.
- Undviker även specialiserade havsstrands-arter.

Gemensamt för familjerna tågväxter, gräs och halvgräs

- Smala parallelnerviga blad – alla kan sägas likna gräs
- Vindpollinerade (eller special), därför inte ”vackra” blommor

Att förstå att en växt är ett gräs, familjen Poaceae

- Mer eller mindre runda strån, med *ledknutar*.
- Bladet börjar med en *slida* från en ledknut, och sedan går det över till en bladskiva (långsmal). Vid övergången ofta en färglös hinna, ett *snärp*.
- Bladen sitter från början växelvis, med ett halvt varv mellan varje.
- Blommor utan hylleblad, placerade i *småax*, som sedan kan sitta i ax, vippa eller "mellanting". Tvåkönade blommor, oftast 2 pistillmärken och 3 ståndare, ibland färre.
- Frukten en *nöt*, ofta sammanvuxen med blomfjällen.
- Allra viktigaste familjen för vår livsmedelsförsörjning!

Att förstå att en växt är ett halvgräs, familjen Cyperaceae

- Ofta trekantigt strå, och bladen i tre positioner med 120 graders vinkel mellan varje. (Men många undantag finns tyvärr).
- Inga ledknutar.
- Frukten en nöt.
- Blommor i ax, men inte i småax.
- Två "huvudvarianter": Sävgruppen: Tvåkönade blommor, men hyllebladen har blivit till obetydliga borst.
- Starr, släktet *Carex*: Enkönade blommor utan ens antydning till hylle, i honblommorna sitter fruktämnet, som blir en nöt, inuti ett flaskformat fruktgömme.

Särskilt för tågväxter, familjen Juncaceae

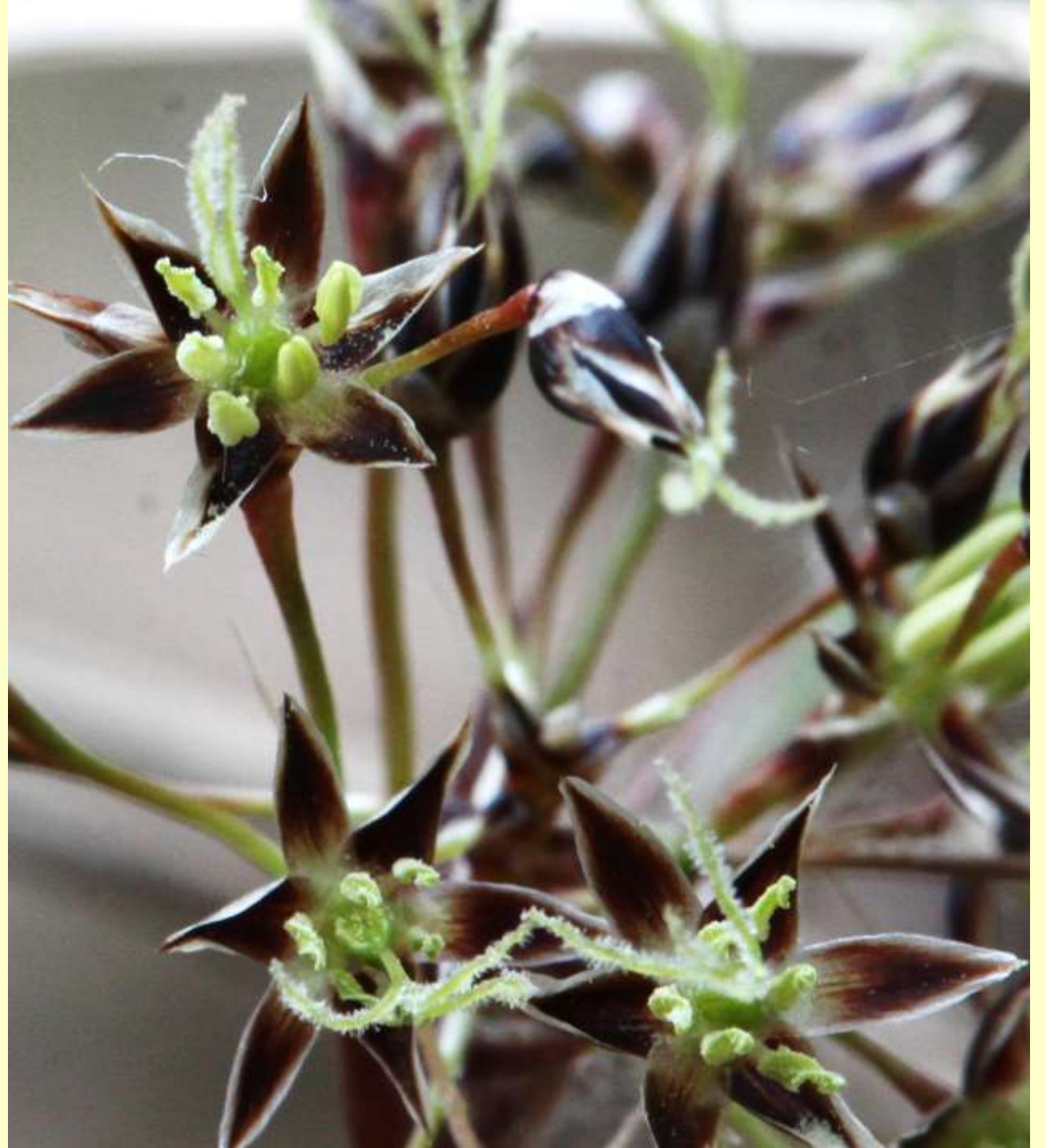
- Kompletta blommor med hylleblad/kalkblad, ståndare (oftast 6 st) samt pistill.
- Frukten utgörs av en kapsel.
- Tåg, släktet *Juncus*: Öppna bladslidor, kapsel med många frön. Flera olika form-typer.
- Frylen, släktet *Luzula*: Slutna bladslidor, kapsel med ett fåtal frön (oftast 3). Blommor antingen ensamma på långa skaft eller i huvuden, ofta skaftade.

Exempel på
kompleta blommor

Vägtåg

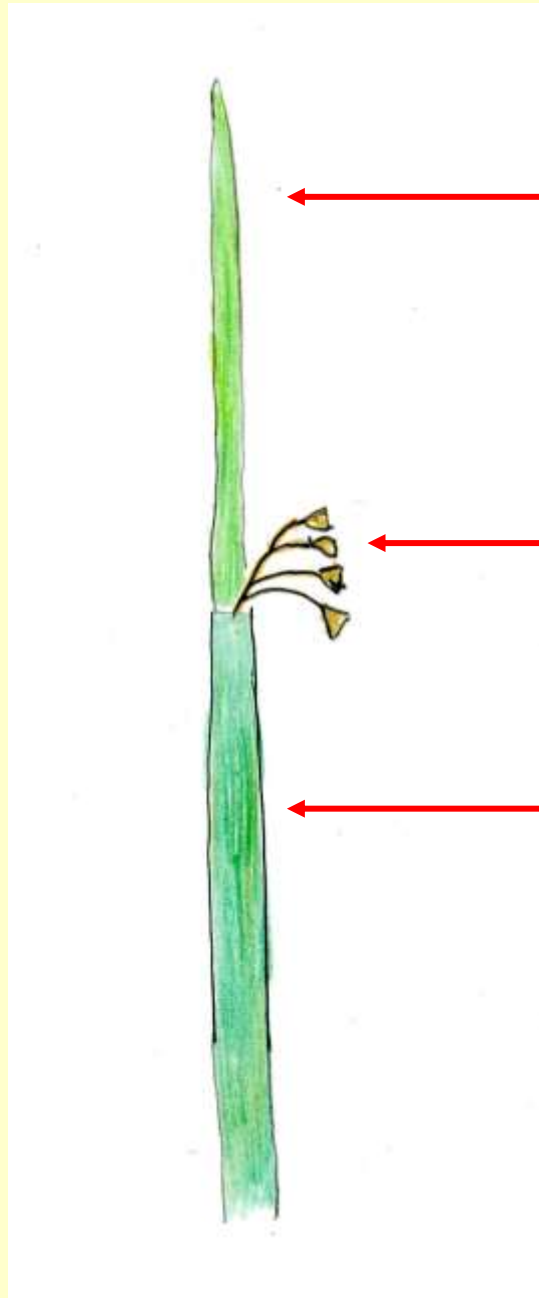
Vårfryle

Inom släktet Juncus

- Två huvudalternativ för uppbyggnad:
 - 1) Blommor i knippen eller små huvud i toppen av skottet
 - 2) Blommor ser ut att komma i ett huvud på sidan av skottet

Blomställning på
skottets sida,
"egentligen":

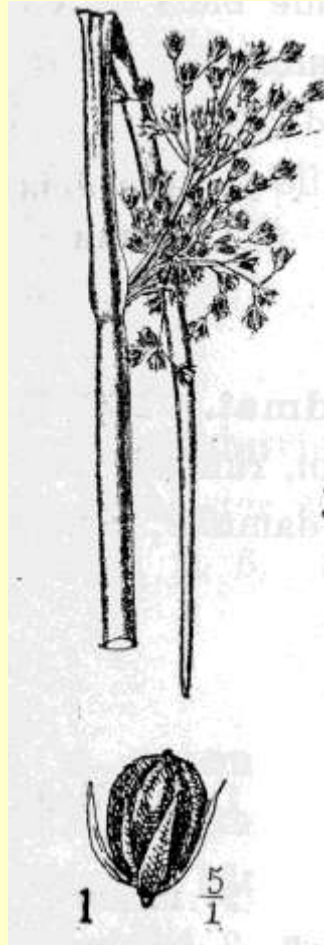

Blomställningens stöblad

Blomställningen, schematiskt

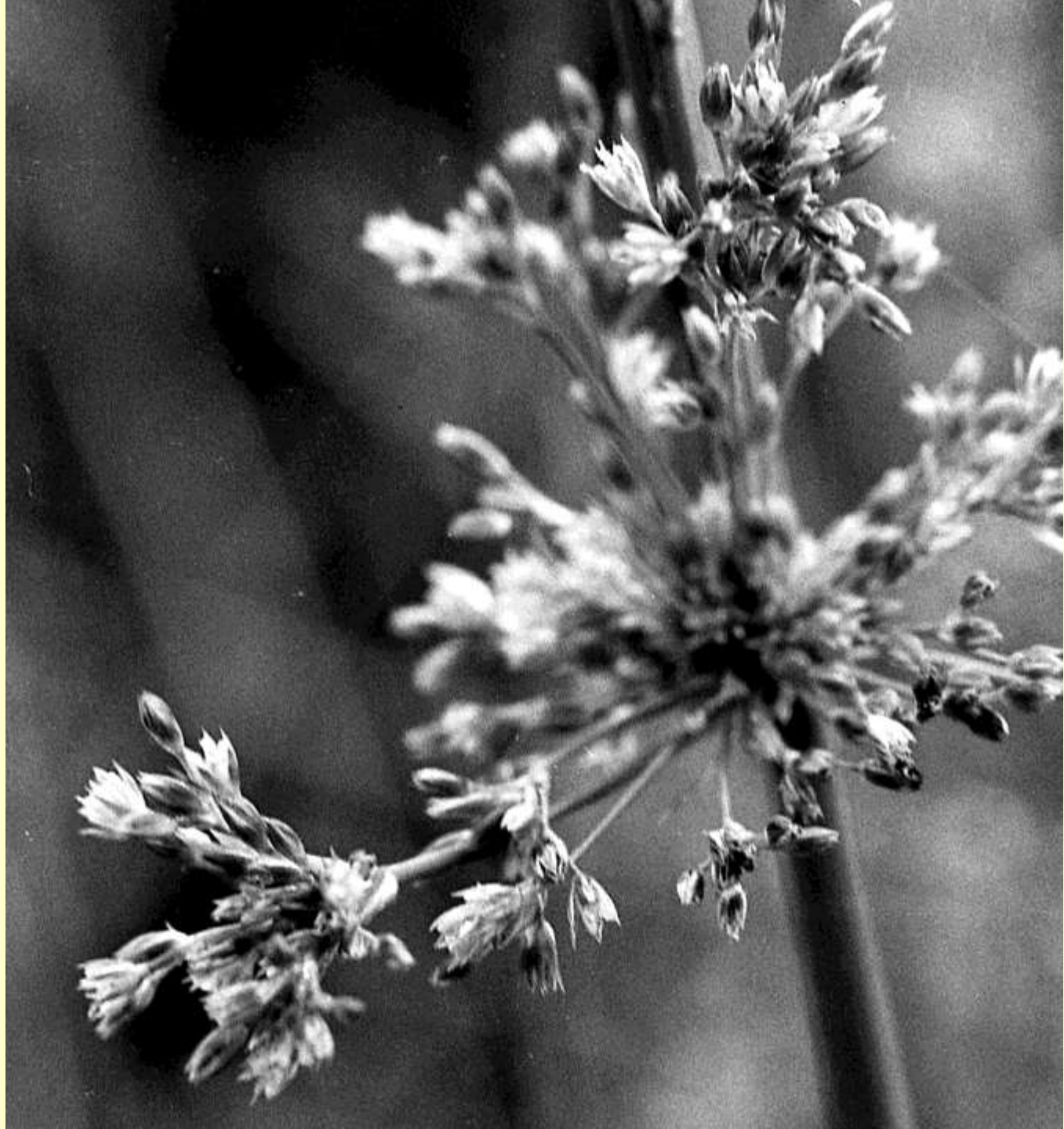
Sjelva strået

Blomställningen ser ut att sitta vid sidan av strået:

Veketåg, *Juncus effusus*

Slätt strå, ej räfflor, Oftast yvigare
blomställning än hos knapptåg.

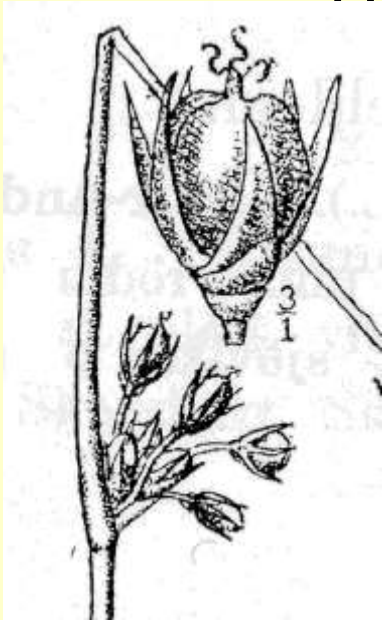
Knapptåg, *Juncus* *conglomeratus*

Obs! Räfflad stjälk.
Oftast tätare
blomhuvud.

Trådtåg, *Juncus filiformis*

Grenig blomställning i toppen:

Ryltåg, *Juncus articulatus*

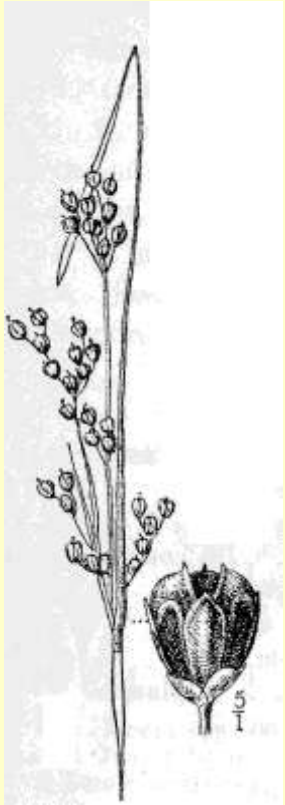

Myrtåg, *Juncus
alpinoarticulatus*

Stubbtåg, *Juncus compressus*

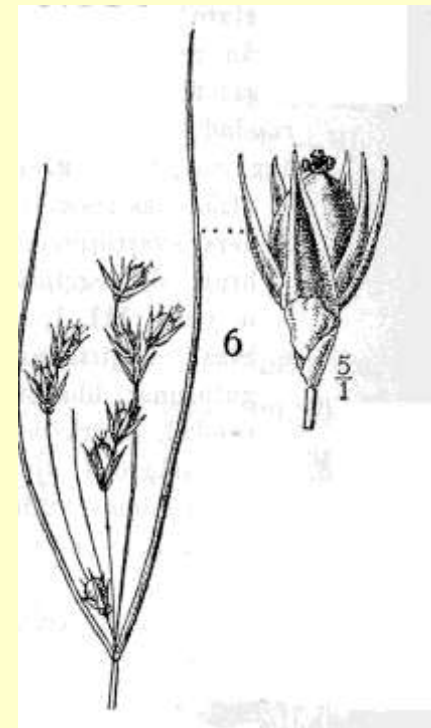
Många frön i
kapseln!

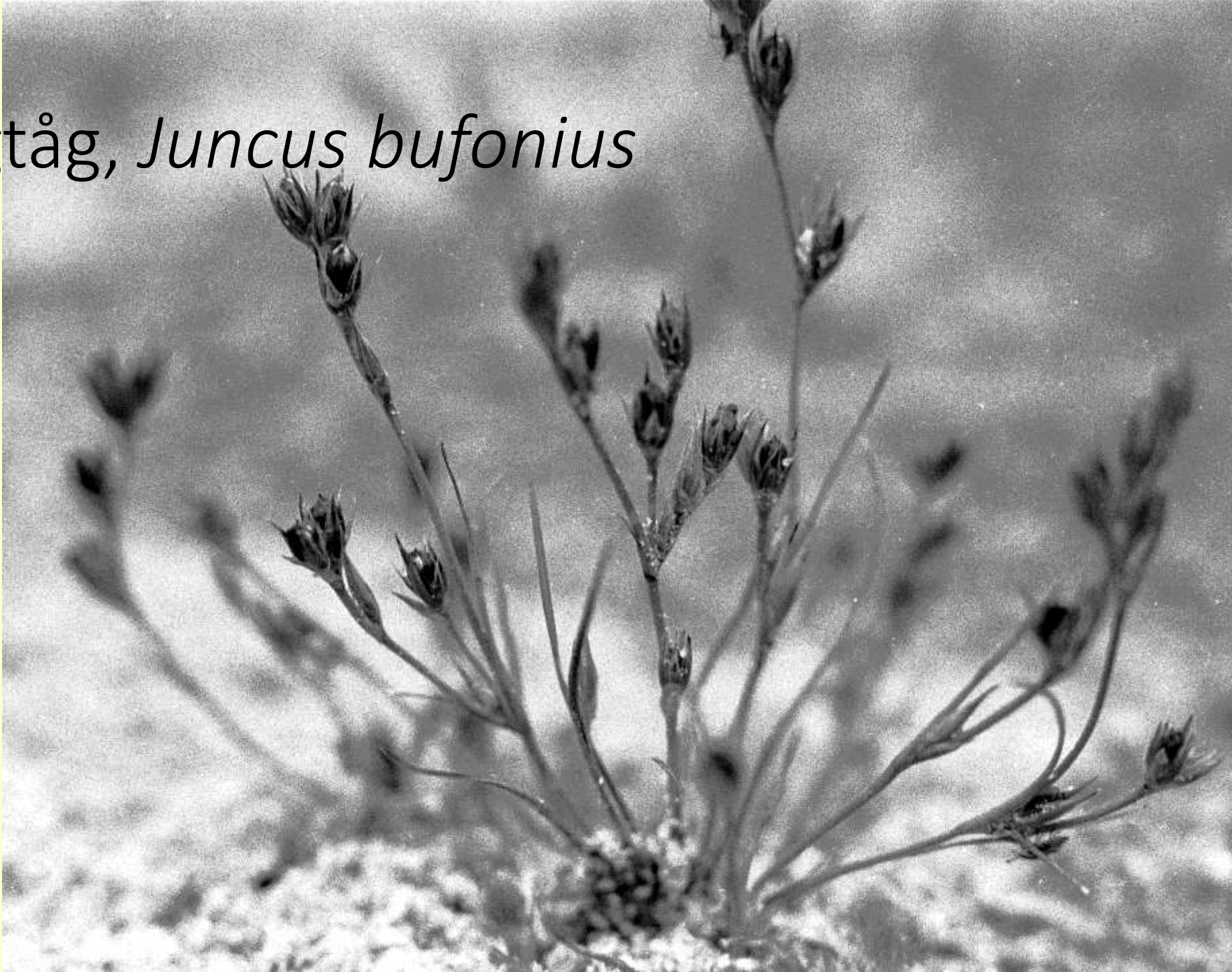

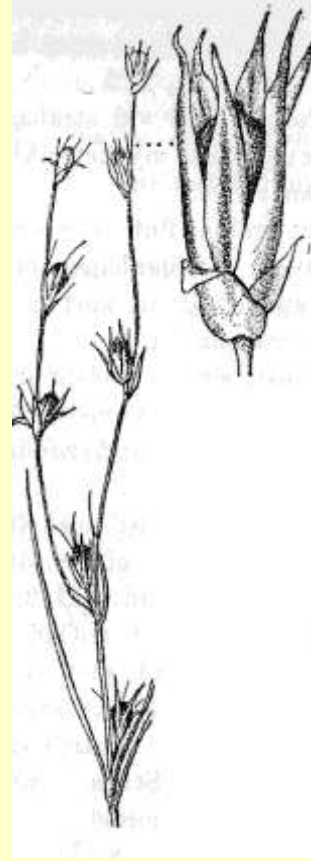
Syltåg, *Juncus tenuis*

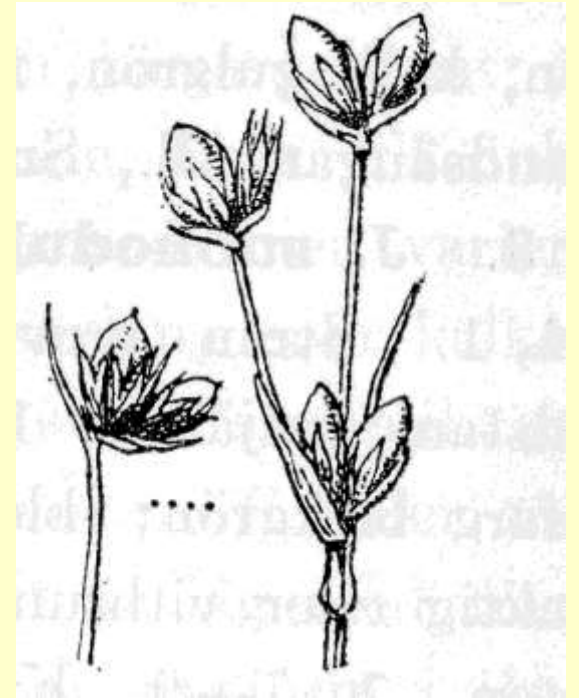

Vägtåg, *Juncus bufonius*

Dytåg, *Juncus stygius*

Och två karaktäristiska fjäll-arter:

Klynnetåg,
Juncus trifidus

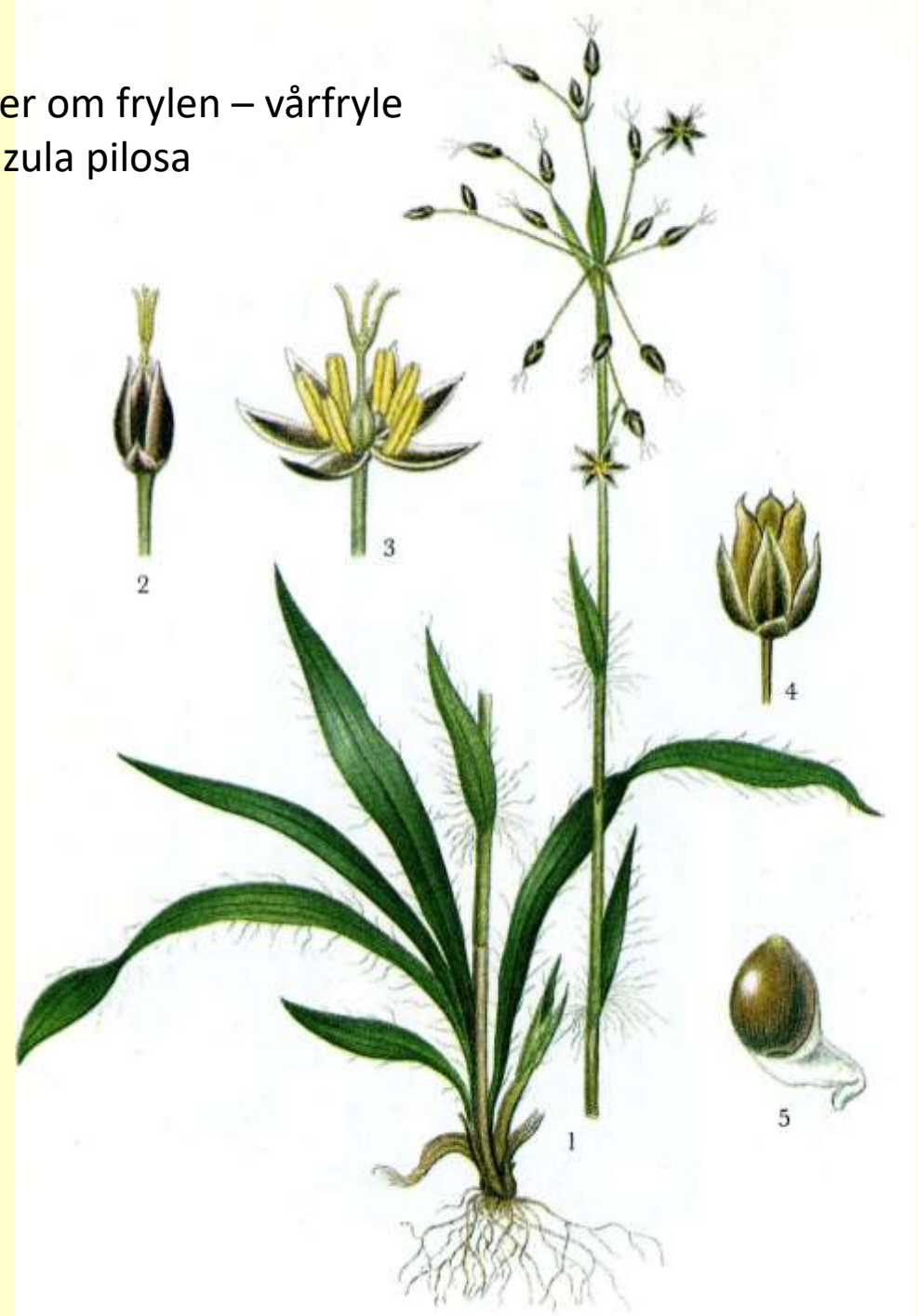

Fjälltåg, *Juncus arcticus*

Mer om frylen – vårfryle
Luzula pilosa

Slutna bladslidor

Vårfryle

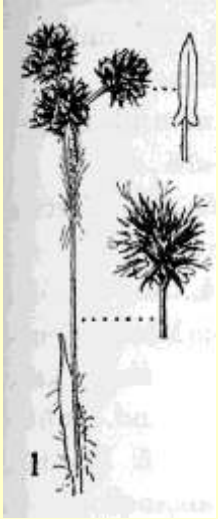
Vårfryle

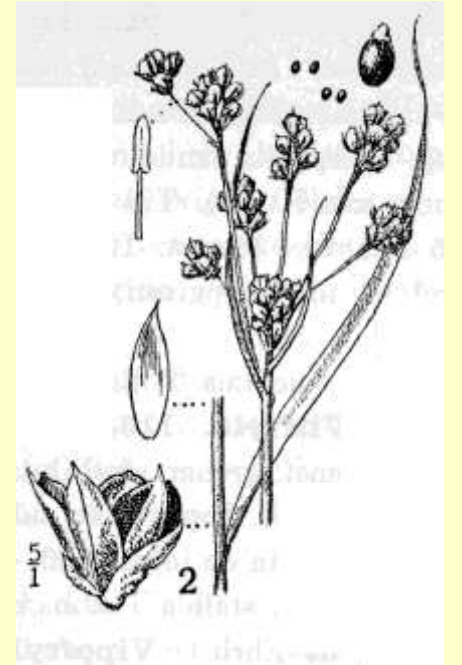
Knippfryle

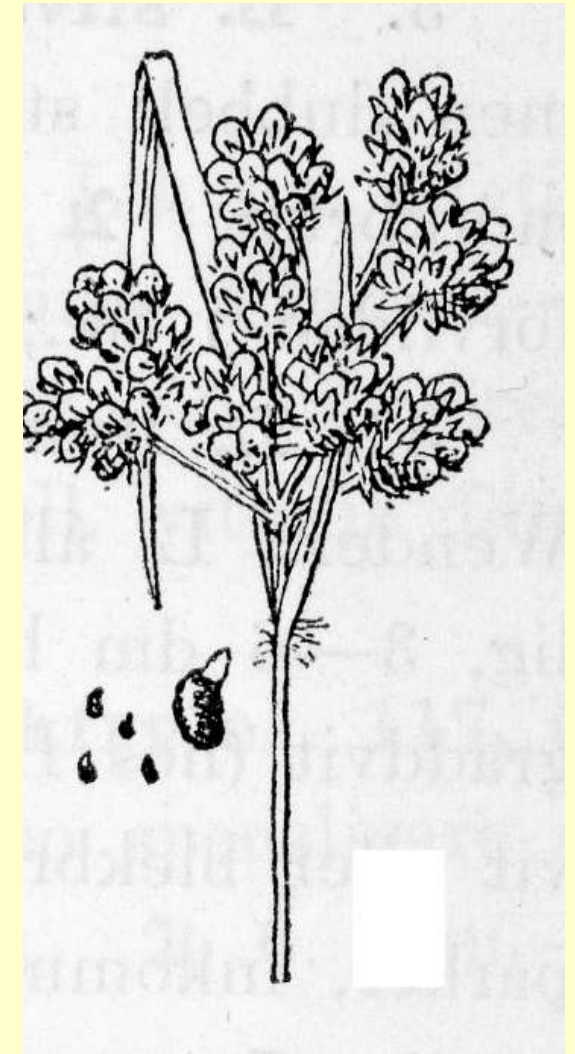
Knippfryle, *Luzula campestris*

Ängsfryle, *Luzula multiflora*

Blekfryle,
Luzula
pallescens

Backfryle, *Luzula divulgata*

Vitfryle, *Luzula luzuloides*

